När flera språk möts: Förskolans betydelse för flerspråkiga barn

EMILIA ENSTEDT

JENNIFER XUYANG YAN

Akademin för utbildning kultur och kommunikation

Handledare: Hans Öberg

Pedagogik

Examinator: Anne Lillvist

Självständigt arbete - förskolepedagogiskt område

Grundnivå, 15 hp.

HT25

Akademin för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

PEA098 15hp

HT 2025

Emilia Enstedt och Jennifer Xuyang Yan

När flera språk möts: Förskolans betydelse för flerspråkiga barn

When multiple languages meet: The importance of preschool för multilingual children

Årtal: 2025 Antal sidor: 26

SAMMANFATTNING

Studien undersöker förskollärares och barnskötares uppfattningar om arbetet med flerspråkighet i förskolan. Genom semistrukturerade intervjuer och en tematisk analys som metoder belyses hur pedagoger uppfattar sitt uppdrag att stödja flerspråkiga barns språkutveckling. Studien har analyserats utifrån den sociokulturella teorin med centrala begrepp inom teorin för att tolka pedagogernas erfarenheter. Resultatet visar att flerspråkighet ses som en naturlig och berikande del av förskolans verksamhet, men att arbetet också innebär utmaningar kopplade till tid, resurser och modersmålsstöd. Slutsatsen är att ett medvetet och reflekterat arbetssätt, där barns alla språk ses som en resurs, är avgörande för att skapa en inkluderande och språkutvecklande lärmiljö.

Nyckelord: Flerspråkighet, kommunikation, modersmål, språk

Innehållsförteckning

1. Inledning **1**

1.1 Syftet och frågeställning *1*

1.2 Uppsatsen disposition *2*

2. Bakgrund **2**

2.1 Flerspråkighet 2

2.2 Tidigare forskning *3*

2.2.1 Pedagogers strategier för att främja flerspråkiga barns språkutveckling 3

2.2.2 Kommunikation i lek 5

2.2.3 Förskollärares kompetens 6

2.2.4 Språkmiljöns betydelse 6

2.2.5 Sammanfattning av tidigare forskning 7

2.3 Teoretisk utgångspunkt *7*

2.3.1 Sociokulturell teori 7

2.3.1.1 Mediering 8

2.3.1.2 Artefakt 8

2.3.1.3 Den proximala utvecklingszonen och scaffolding 8

3. Metod **9**

3.1 Databassökning och litteratursökning *9*

3.2 Urval och avgränsningar *9*

3.3 Analysmetod *10*

3.4 Metodval *10*

3.4.1 Intervjuer som metod 11

3.5 Forskningsetiska överväganden *12*

3.6 Genomförande *13*

3.7 Bearbetning av material och analysmetod *13*

4. Resultat och analys **14**

4.1 Pedagogers arbetssätt *14*

4.1.1 Resultat 14

4.1.2 Analys 16

4.2 Förskolans resurser *17*

4.2.1 Resultat 17

4.2.2 Analys 18

4.3 Pedagogers erfarenheter av utmaningar i arbetet med flerspråkiga barn *18*

4.3.1 Resultat 19

4.3.2 Analys 19

4.4 Pedagogers inställning *20*

4.4.1 Resultat 21

4.4.2 Analys 21

5. Diskussion **22**
5.1 Resultatdiskussion *22*
5.2 Metoddiskussion *26*
5.3 Slutsats och fortsatt forskning *26*
Referenslista **27**
Bilagor **30**
Bilaga 1 ..... *30*
Bilaga 2 ..... *32*

1. Inledning

I dagens samhälle växer allt fler barn upp med fler än ett språk, vilket gör flerspråkighet till en naturlig del av många förskolors vardag. Förskolan har ett uppdrag att ge alla barn goda förutsättningar att utvecklas språkligt och socialt, samt att stimulera deras nyfikenhet och lust att kommunicera på olika sätt (Skolverket, 2025, s. 8–9). Arbetet med flerspråkiga barn innebär dock både möjligheter och utmaningar och ställer krav på pedagogers medvetna och reflekterade arbetssätt. Langeloo m.fl. (2019, s. 540) poängterar att flerspråkiga barn inte bara utvecklar färdigheter i flera språk, utan även formas av och växer upp med två eller fler olika kulturer.

Delblanc (2022, s. 10) och Ljunggren (2013, s. 13) visar att flerspråkighet ibland uppfattas som en utmaning snarare än en resurs, trots att den kan bidra till barns meningsskapande, identitetsutveckling och deltagande i sociala sammanhang. För att förskolan ska kunna vara en språkrik och inkluderande miljö krävs därför att pedagogerna aktivt arbetar med strategier som synliggör och värdesätter barns hela språkliga repertoar.

Läroplanen för förskolan, Lpfö18 (Skolverket, 2025, s. 6, 8–9) betonar vikten av att barn får utveckla både svenska och modersmål samt ges förståelse för språkets koppling till kultur och identitet. Lag om Förenta nationernas konvention, barnkonventionen (SFS 2020:1197) artikel 2 1§ stärker detta genom att framhålla varje barns rätt till likvärdiga möjligheter i utbildningen, oavsett språklig bakgrund.

Mot denna bakgrund blir det relevant att undersöka hur pedagoger i förskolan arbetar för att stödja flerspråkiga barns språkutveckling och deltagande i lek och kommunikation. Genom att synliggöra pedagogers uppfattningar, erfarenheter och didaktiska strategier kan studien bidra med fördjupad kunskap om hur förskolan kan utveckla en inkluderande lärmiljö där flerspråkighet ses som en tillgång i det pedagogiska arbetet.

1.1 Syftet och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka och beskriva förskollärares och barnskötares kvalitativt skilda uppfattningar om hur pedagoger arbetar med flerspråkighet i förskolan. Vidare hur pedagogerna erfar och tolkar fenomenet flerspråkighet, med fokus på strategier, tillgängliga resurser, upplevda utmaningar samt deras inställning till flerspråkighet som en resurs för barns lärande och delaktighet.

Frågeställningar:

1. Vilka uppfattningar beskriver pedagogerna om sina arbetssätt och didaktiska strategier för att stödja flerspråkiga barns utveckling av svenska språket och modersmål?
2. Hur uppfattar pedagogerna de resurser och utmaningar som kopplas till för arbetet med flerspråkighet?
3. Vilken inställning uttrycker pedagogerna till flerspråkighet som en resurs, och hur kan variationen i dessa uppfattningar beskrivas?

1.2 Uppsatsen disposition

I *kapitel 2* synliggörs studiens bakgrund. Det redogörs relevant litteratur under rubriken tidigare forskning. Detta kapitel synliggörs även vilka etiska ställningstagande studien står inför under arbetets gång. Kapitlet synliggör även förskollärares kompetens och språkmiljön. Det avslutas med att studiens teoretiska utgångspunkt skrivs fram. I kapitel 2 synliggörs tidigare forskning och litteratur relaterat till studiens problemställning och syfte.

Kapitel 3 beskriver hur datainsamlingen genomförts i studien med litteratursökning, urval, metodval och genomförande. I kapitlet redogörs mer ingående för intervju som metodval samt hur materialet har bearbetats. Valet av metod motiveras utifrån studiens syfte och frågeställningar för att säkerställa ett relevant och tillförlitligt resultat.

Kapitel 4 presenteras studiens resultat och avslutas med resultatinsamling. I kapitlet presenterar insamlat material utifrån vald metod i föregående kapitel. I kapitlet redovisas också resultatanalys samt analyseras resultaten till teoretiska perspektivet.

Kapitel 5 redogörs av diskussion, metoddiskussion och fortsatt forskning. Detta kapitel diskuterar studiens resultat. Därefter presenteras en slutsats, relevans för förskolläraresrollen och utveckling. Kapitlet synliggör även reflektioner utifrån resultatet på syftet och problemställningen.

2. Bakgrund

I kommande kapitel presenteras relevant litteratur följt av *tidigare forskning* med en sammanfattning. I kapitlet lyfts vilken *teoretisk utgångspunkt* som studien använder. Vi lyfter även etiska ställningstaganden studien står inför. Kapitlet synliggör även flerspråkighet, förskollärares kompetens och språkmiljöns betydelse.

2.1 Flerspråkighet

Enligt Håland Anveden (2020, s. 59–60) har flerspråkigheten ökat i Europa, vilket innebär att allt fler barn behöver lära sig och använda två eller fler språk. Detta bidrar

till att människor lättare kan kommunicera över nationsgränser och inte enbart genom engelskan som gemensamt språk. Vidare menar Håland Anveden (2020, s. 66–67) att barn med utländsk bakgrund ofta har ett annat modersmål än svenska, och att detta bör ses som en tillgång snarare än ett hinder. Flerspråkighet betraktas därmed som en resurs både för barnens kunskapsutveckling och för samhället i stort.

Utifrån barnkonventionen (SFS 2018:1197) artikel 29 §1c ska barn ges möjlighet att utveckla sitt språk genom den undervisning som erbjuds. Detta betyder att utbildningen ska främja varje barns språkliga och kommunikativa förmåga samt ge dem förutsättningar att uttrycka sig, förstå andra och delta aktivt i gemenskapen. Språkutveckling ses därmed som en grundläggande del av barnets rätt till utbildning och delaktighet.

Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2020, s. 244) betonar att flerspråkighet har fått en alltmer central betydelse i dagens förskolor. Förskolan möter barn med olika språkliga bakgrunder, vilket innebär att pedagogerna behöver skapa förutsättningar för alla barn att utveckla både sitt modersmål och det svenska språket. Författarna framhåller att barn med ett annat modersmål än svenska har lika goda möjligheter att tillägna sig svenska språket som barn som har svenska som modersmål, förutsatt att de får det stöd och den stimulans de behöver. Vidare understryker Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2020, s. 244) vikten av en förskola av hög kvalitet, där pedagogerna arbetar medvetet och systematiskt med att främja alla barns språkutveckling i en språkrik och inkluderande miljö.

2.2 Tidigare forskning

I det här avsnittet presenteras ett mer fördjupat perspektiv på relevant forskning. Under tidigare forskning förekommer rubrikerna som pedagogers strategier för att främja flerspråkiga barns språkutveckling, kommunikation i lek, språkmiljöns betydelse, förskollärares kompetens och sammanfattning av kapitlet.

2.2.1 Pedagogers strategier för att främja flerspråkiga barns språkutveckling

En viktig aspekt som Fredriksson och Lindgren Eneflo (2019, s. 3) lyfter är att den pedagogiska praktiken ger barnen möjlighet att utveckla samtliga av sina språk. Förskolan erkänner och inkluderar aktivt barnens alla språk i den dagliga verksamheten. Pedagogers förhållningssätt och arbetssätt är avgörande för hur barnens språk uppmärksammas och värderas. När barnens modersmål ges utrymme främjas både språklig och identitetsmässig utveckling, vilket är en medveten strategi som stödjer flerspråkiga barns hela språkliga repertoar – inte enbart det svenska språket. Metoderna Fredriksson och Lindgren Eneflo (2019, s. 5) använde sig av var video-observationer vid vardagssituationer och reflektionssamtal utifrån video-observationer.

Syftet i Skans (2011, s. 13) studie är att undersöka en flerspråkig förskolas didaktik för att bidra med kunskap om de didaktiska frågorna i relation till ett interkulturellt uppdrag. Skans (2011, s. 83–84) lyfter att pedagogerna läser dagligen på förskolan och använder olika metoder för att stödja barnens flerspråkiga utveckling i svenskan. Författaren nämner att det finns ett planerat språkstöd i form av teckenstöd, bilder, sagan blir läst på modersmålet och konkreta föremål relaterat till sagan. Detta gör att barnen kan koppla ord till både visuella och kroppsliga uttryck, samt stärker svenska begreppsförståelse och ordförråd. Det beskrivs också att samma saga blir läst under en veckas tid, vilket underlättar barnens förståelse av innehållet. Skans (2011, s. 47) använde av sig en fallstudie med kombinerade intervjuer och observationer för att se en mångsidig bild av förskolans praktik. Resultatet av studien visar att arbetet med inkluderings grundsyn i förskolan där alla förutsätts lära sig språket och pedagogernas didaktiska val påverkar barnens språkinlärning och motivation (Skans, 2011, s. 126–127).

Palla och Vallberg Roth (2018, s. 200) beskriver om flerspråkig dialog och kommunikation kan beskrivas som ett sätt där pedagogerna aktivt samtalar med barnen och sätter ord på omgivningen i svenska. Genom att benämna föremål och händelser i vardagen, särskilt med flerspråkiga yngsta barnen, stärker de deras förståelse för ord och begrepp, samt lägger grunden för deras svenska språkutveckling. Resultatet visar att språkundervisningen i svensk förskola är barncentrerad och relationsbaserad, men ofta svagt teoretiskt förankrad. För att uppnå jämlikhet och inkludering krävs en ökad medvetenhet om flerspråkighet (Palla & Vallberg Roth, 2018, s. 209).

Skans (2011, s. 66) påpekar vidare att en avgörande ingång i det flerspråkiga arbetet med barnen är att samverka och bygga goda relationer till föräldrarna, då detta utgör grunden för att förtroendefullt samarbete. När pedagogerna förstår barnens bakgrunder, familjesituationer, intressen och tidigare erfarenheter, kan det främja ett positivt samspel mellan hemmet och förskolan, samt barnets trygghet och förutsättningar för lärande i förskola.

Temiz (2022, s. 276) påpekar i sin studie att förskollärare kartlägger utmaningar som de kan möta när de undervisar barn som har låga språkkunskaper inom turkiska. Temiz (2022, s. 284–285) lyfter flera exempel på lärarstrategier för att stödja barnens inlärning av ett nytt språk utöver modersmål. Författaren nämner bland annat sagoberättande, sånger, rim och använda fingersånger som effektiva metoder. Detta började ofta med att sjunga liknande sånger som barnen redan kände igen, vilket skapade trygghet och igenkänning samtidigt som det introducerade nya språkliga uttryck. När barnen började förstå innebörden i det nya språket, utökades aktiviteterna till att inkludera högläsning av sagor och böcker, vilket ytterligare stimulerade både språkförståelse och ordförråd.

Grøver Aukrust (2007, s. 18–19) framhåller i sin norska studie att ordförrådsinlärning är en central del av flerspråkiga barns språkutveckling. Det räcker inte att barn enbart exponeras för mycket tal. En viktig pedagogisk strategi är att barn får höra varierade och mer avancerade ord i samtalen. För att stödja detta behöver pedagoger medvetet använda ett rikare och mer nyanserat språk i vardagliga situationer. Detta ger flerspråkiga barn möjlighet att utveckla ett större och mer funktionellt ordförråd. Vidare påpekar Grøver Aukrust (2007, s. 20) att flerspråkiga barn kan använda sitt modersmål som en resurs när de möter och försöker förstå nya ord på ett annat språk. Författaren understryker därför vikten av att pedagoger visar förståelse för och tar tillvara barnens alla språk som en aktiv del av deras språkliga lärande.

2.2.2 Kommunikation i lek

Kultti (2012, s. 40) poängterar förskolan som första steget i barnets utbildningssystem, där grunden för ett livslångt lärande läggs. Här betonas barnens behov av utveckling, lek och socialt samspel med andra. Kultti (2012, s. 85–86) skriver att leken har en central roll i förskolans verksamhet och fungerar som en pedagogisk arena för lärande, särskilt för flerspråkiga barn. Den ger barnen möjlighet att uttrycka sig, tolka omvärlden och samverka oavsett språklig bakgrund. Flerspråkiga barnen deltar i leken som en naturlig och meningsfull plats för språkligt och socialt samspel. Leken erbjuder barnen en flexibel kontext där barnen kan kommunicera genom både verbala och icke-verbala uttryck, vilket möjliggör för inkludering även med begränsade svenska språkkunskaper.

Temiz (2022, s. 286) påpekar att gester, beröring, kroppsspråk, mimik och icke-verbal kommunikation stödjer barnets språkförståelse och språkinlärning. Dessa uttrycksformer hjälper barnen att tolka och förstå budskap i leken även innan de behärskar det talade språket. Kultti (2012, s. 172) beskriver hur barnen använder sina språkliga och kommunikativa resurser genom att växla mellan språk under lekens gång. Författaren förklarar att vissa delar av leken pratas på modersmålet, medan andra delar sker på svenska. Detta språkbruk fungerar som en flexibel och situationsanpassad kommunikationsform, där barnen anpassar sitt språk beroende på lekpartner. På så sätt skapas ett flerspråkigt samspel där barnen får möjlighet att uttrycka sig fritt och delta aktivt i leken.

Kultti (2012, s. 179–180) beskriver att arbetet med flerspråkighet i svenska förskolor har lett till nya arbetssätt där miljön, leken och olika kommunikationsvägar är centrala. Genom att erbjuda flera språk och uttrycksformer uppmuntras barnen att utforska och utveckla sitt språk i leken. Pedagogers engagemang i flerspråkighet har lett till ökat språkintresse hos barnen och ett närmare samarbete mellan barn och pedagoger i språkutvecklingen. Ett brett utbud av kommunikationsvägar har visat sig vara viktigt i barnens vardag. Palla och Vallberg Roth (2018, s. 199) betonar att pedagoger kan skapa miljöer där barn möter ett varierat språk, både ute och inne. Genom att erbjuda skrift,

bilder och symboler får barnen rika möjligheter att kommunicera och använda dessa resurser i leken på egna, kreativa sätt.

2.2.3 Förskollärares kompetens

Nasiopoulou m.fl. (2023, s. 1306) betonar att förskollärares kompetens spelar en central roll i att skapa förutsättningar för högkvalitativ språkutveckling i förskolan. Författarna lyfter fram att förskollärares förmåga att anpassa undervisningen efter barnens individuella behov och intressen är avgörande för att effektivt stödja deras språkutveckling (Nasiopoulou m.fl., 2023, s. 1313). Vidare framhåller studien att de förskollärare som utgår från barnens tidigare erfarenheter och nyfikenhet, samtidigt som de arbetar mot tydliga lärandemål, i störst utsträckning främjar barnens språkliga utveckling (Nasiopoulou m.fl., 2023, s. 1313). Resultaten visar också att förskollärares sätt att använda språket i vardagliga situationer, exempelvis vid måltider eller vid på- och avklädning har en betydande betydelse för att stödja barns språkutveckling (Nasiopoulou m.fl., 2023, s. 1306).

Delblanc (2022, s. 25–26) framhåller att det är positivt när förskollärare aktivt involverar barns vårdnadshavare i utbildningen, eftersom detta kan öppna upp för många nya möjligheter. Vidare skriver Delblanc (2022, s. 27) att ett välfungerande samarbete mellan förskola och hem ger barnen bättre förutsättningar för lärande och utveckling. Det är därför förskollärarens uppgift att skapa en öppen och kontinuerlig dialog med vårdnadshavarna och att arbeta för ett förtroendefullt samarbete som gynnar barnens bästa.

2.2.4 Språkmiljöns betydelse

Svensson (2012, s. 29) förklarar att förskolan är en miljö där barn får stimulans av många olika slag, inte minst språklig. Förskollärarna har ett tydligt ansvar för att säkerställa att barnen möter en god språklig lärandemiljö. Författaren lyfter fram att sociala sammanhang utgör en särskild resurs för flerspråkiga barn, eftersom interaktionen med andra kan bidra till positiva språkliga effekter och skapa möjligheter att utveckla flera språk parallellt.

Vidare beskriver Svensson (2012, s. 30) att språkmiljön i förskolan utgör en central del av den språkstimulans som barnen tar del av. Författaren betonar att vissa barn inte själva initierar språkliga utforskande aktiviteter och därför behöver förskollärare som aktivt erbjuder situationer och innehåll som väcker deras nyfikenhet. Genom medvetna val av aktiviteter kan pedagogerna skapa rika och varierade möjligheter för barn att möta, pröva och utveckla språk.

Ljunggren (2013, s. 50–51) framhåller att rummets fysiska utformning i förskolan har stor betydelse för vilka samtal som uppstår mellan barnen. Den pedagogiska miljön – hur rummet är organiserat, vilka material som finns tillgängliga och hur tillgängliga dessa är – påverkar vilka utforskande processer som blir möjliga. Detta innebär att rummets utformning inte enbart fungerar som en bakgrund, utan som en aktiv del av barnens lärande där miljön bidrar till att stimulera kommunikation, samspel och språklig utveckling.

2.2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Tidigare forskning om flerspråkighet i förskolan belyser ämnet ur flera perspektiv, med fokus på språkmiljöns betydelse, förskollärares kompetens, barns kommunikation i lek och pedagogers strategier i barns utveckling. Förskollärare behöver god kompetens och medvetna strategier för att stödja barns utveckling av både modersmål och svenska. Tidigare forskning betonar betydelsen av en språkrik och inkluderande miljö, där lek, berättande och sång används som språkutvecklande verktyg. Kommunikation i lek och samspel främjar språk, där barn använder flera språk och uttrycksformer för att förstå och göra sig förstådda.

2.3 Teoretisk utgångspunkt

I detta avsnitt presenteras ett teoretiskt perspektiv som studien utgår från, vilket är den sociokulturella teorin. Den är central för att förstå hur barns lärande formas genom sociala interaktioner och pedagogiska processer. I relation till flerspråkighet blir perspektivet särskilt viktiga, eftersom barns språk- och kunskapsutveckling sker i samspel med andra och genom att deras språkliga resurser tas tillvara i lärmiljön. Den teorin, med fokus på språk och socialt samspel, är därför relevanta för att undersöka pedagogers uppfattningar och arbete med flerspråkiga barns språkutveckling.

2.3.1 Sociokulturell teori

Studien grundar sig på ett sociokulturellt perspektiv på lärande, vilket Lindö (2009, s. 33) betonar innebär att barns lärande och utveckling sker i samspel med andra människor, inom den sociala och kulturella kontext de befinner sig i. Enligt Vygotskij, en central teoretiker inom det sociokulturella synsättet, utvecklar barn sina kunskaper och färdigheter genom interaktion med andra, särskilt med mer erfarna eller kunniga individer. Det vill säga att barns lärande är beroende av den kontext och de aktiviteter där det sker. Samtidigt ses lärande som en social process där språk och kommunikation har en avgörande betydelse. Den vuxnes roll blir därmed central för att skapa meningsfulla förutsättningar för lärande, stötta och utmana barnen samt synliggöra deras tänkande och förståelse i samspel (Lindö, 2009, s. 33).

2.3.1.1 Mediering

Säljö (2020, s. 277–278) betonar språkets centrala roll i det sociokulturella perspektivet som ett medierande redskap för kommunikation, tänkande och förståelse. Språket strukturerar barns tankar och hjälper dem att tolka erfarenheter i sociala sammanhang. Begreppet *mediering* (Säljö, 2020, s. 275) innebär att barn använder kulturella redskap – särskilt språket, för att förstå och agera i sin omvärld. Genom samtal och gemensamma aktiviteter får barn tillgång till dessa redskap och utvecklar samtidigt sitt språk och tänkande. Språkinlärning blir därmed en social och aktiv process där barn skapar mening och bygger förståelse i interaktion med andra.

2.3.1.2 Artefakt

Jakobsson (2012, s. 154) påpekar att i den sociokulturella teorin begreppet *artefakt* handlar om hur människor använder och utvecklar olika kulturella redskap, både materiella och språkliga som medierar lärande och tänkande. Jakobsson (2012, s. 155) betonar att språk är en psykologisk artefakt och ett verktyg för att tänka, förstå och kommunicera. Språket är alltså både ett kommunikationsmedel och ett kulturellt redskap som formar barns sätt att förstå världen. Utifrån studiens syfte blir detta relevant eftersom varje språk barnet använder bär på egna erfarenheter och perspektiv. När barn får använda flera språk och olika kulturella verktyg, som bildböcker, leksaker, konkreta föremål och digitala resurser – tolkar och uttrycker de världen på olika sätt. Flerspråkigheten blir därmed en resurs för lärande genom att barnen kan växla mellan flera språkliga och kulturella artefakter.

2.3.1.3 Den proximala utvecklingszonen och scaffolding

Enligt Säljö (2020, s. 281) är det mest bekanta begreppet hos Vygotskij *den närmaste eller proximala utvecklingszonen*. Detta innebär att barn med stöd av mer kunniga barn eller pedagoger, förväntas nå en högre utvecklingsnivå. Genom stöttning och samspel med en mer erfaren individ får barnen möjlighet att utveckla både sin förståelse och sina färdigheter. I denna studie syftar detta till den kommunikation och det samspel som sker mellan pedagoger och barn genom lek och lärande (Säljö, 2020, s. 281). Inom denna zon kan lärande ske genom handledning, vägledning och samarbete. Säljö (2020, s. 282) menar vidare att begreppet *scaffolding*, eller stöttning, kan kopplas till denna process. *Scaffolding* innebär att pedagoger anpassar sitt stöd utifrån barnets behov, genom att till exempel ställa frågor, ge ledtrådar eller modellera handlingar. Pedagoger vägleder barnen i deras lärprocess genom att hjälpa dem att strukturera och hantera en uppgift eller ett problem. Detta sker genom att pedagogen riktar barnens uppmärksamhet mot hur de kan påbörja uppgiften och successivt visar hur de kan gå vidare i sitt tänkande och handlande. Genom att dela upp problemet i mindre och mer hanterbara delar

skapas en tydlig struktur som gör det lättare för barnet att förstå, reflektera och ta nästa steg i sitt lärande.

Sammanfattningsvis är den sociokulturella teorin relevant för denna studie eftersom den ser lärande som en social process där kunskap utvecklas genom samspel, språk och kulturella redskap. Teorin bidrar till att förstå hur flerspråkiga barns språkutveckling formas i interaktion med både vuxna och andra barn, samt hur språket fungerar som ett verktyg för meningsskapande och deltagande i sociala sammanhang.

3. Metod

Följande kapitel redovisar datainsamlingen för studien. Kapitlet börjar med *litteratursökning* där det synliggörs hur vi gått till väga för att hitta forskning. I *urvalet* beskrivs vilken målgrupp och storlek som valts för studien. I rubriken *metodval* presenteras studiens val av metod. Rubriken *genomförande* presenterar hur metoden har genomförts.

3.1 Databassökning och litteratursökning

För att hitta vetenskapliga artiklar till studien har databaserna EBSCOhost och SwePub använts. Under sökprocessen har olika sökord kopplade till det område studien fokuserat på att undersöka använts. Exempel på relevanta sökord var flerspråkighet i förskolan, flerspråkiga barn i förskolan, multilingualism in preschool, en flerspråkig förskola, a majority language, sociala lärande och sociokulturell perspektiv. För att bredda sökresultaten användes både svenska och engelska artiklar. För att säkerställa att det insamlade materialet höll vetenskapliga kvalitet tillämpades begränsningen ”Peer reviewed” vid urvalet av artiklar.

I denna studie har ett urval av relevant litteratur använts för att samla in och bearbeta information kopplad till forskningsområdet. Litteraturvalet grundas huvudsakligen på tidigare kurslitteratur från förskollärarutbildningen, vilket har bidragit till att etablera en teoretisk bas för studien. För att ytterligare fördjupa förståelsen och skapa en tydlig koppling till studiens teoretiska ramverk, den sociokulturella teorin samt den tematiska analysen har litteratur valts med stöd av Mälardalens universitetsbibliotek.

3.2 Urval och avgränsningar

I denna studie intervjuades personal från kommunala förskolor i Västmanland som har en hög andel flerspråkiga barn. Syftet med detta urval var att få en representativ och relevant bild som möjligt av hur det pedagogiska arbetet med flerspråkighet bedrivs i förskolans praktik. För att undersöka studiens syfte och frågeställning är det relevant att intervjua pedagoger på förskolor med hög andel flerspråkiga barn. Förskolor med hög

grad av flerspråkighet kan synliggöra studiens problemställning i högre grad jämfört med förskolor som har enbart enspråkiga barn.

I studien inkluderades sex förskollärare och en barnskötare som informanter för att fånga flera perspektiv på det pedagogiska arbete och därigenom bredda förståelsen av hur språkutveckling och flerspråkighet arbetas med i verksamheten. Genom att ha breddat till både förskollärare och barnskötare kan studiens syfte och frågeställning besvaras på flera perspektiv. Forskningsfrågorna kan besvaras av pedagoger på förskolan som har en pedagogisk tanke med deras agerande i arbetet med flerspråkiga barn. På grund av etiska skäl om att skydda barns integritet, inkluderas inte barnen i studien.

Enligt Bryman m.fl. (2025, s. 235) kan det vara en utmaning att avgränsa urvalsgruppen på ett sätt som både fångar det relevanta och samtidigt gör studien genomförbar inom givna tidsramar. Därför valde vi att begränsa urvalet till sju intervjuer eftersom detta bedöms vara en rimlig omfattning för att göra en djupgående analys av intervjumaterialet, inom den tidsram som studien tillåter.

3.3 Analysmetod

I denna studie valde vi att använda tematisk analys som metod för att bearbeta våra intervjuer och analysera det transkriberat materialet. Enligt Tivenius (2024, s. 21) handlar tematisk analys om att identifiera och tolka mönster i materialet samt att söka efter återkommande teman som kan belysa forskningsfrågan. Tivenius (2024, s. 22–23) förklarar vidare att det material som oftast analyseras med denna metod består av intervjuer, där forskaren systematiskt kodar och kategoriserar innehållet. En av styrkorna med tematisk analys, framhåller Tivenius (2024, s. 24), är att resultaten kan uttryckas på ett mer generellt plan, vilket gör det möjligt att lyfta fram mönster som är relevanta för flera deltagare eller situationer. Metoden betonar också forskarens medvetenhet om sin egen påverkan på tolkningen, vilket bidrar till en mer reflekterad och transparent analysprocess.

3.4 Metodval

Den metod som planerades att användas i studien är semistrukturerade intervjuer med pedagoger. Bryman m. fl. (2025, s. 519–520) förtydligar vad semistrukturerad intervju är. Författarna beskriver semistrukturerade intervjuer som att intervjuaren har förberett några frågor innan intervjun, men är öppen för vilken ordning frågorna kommer i. Författarna synliggör att det är en kvalitativ intervju där frågorna ställs på ett öppet sätt för att intervjupersonen ska kunna ge egna svar. Denna studie har en kvalitativ ansats.

Intervjuerna har ljudinspelats för att säkerställa att det insamlade materialet blir korrekt och fullständigt. Utöver ljudinspelningarna skrevs anteckningar att föras under intervjuerna för att underlätta minnesarbetet och ge stöd vid transkribering samt tolkning av deltagarnas svar. Agnafors och Levinsson (2019, s. 67–68) beskriver att valet av metod ska relateras till studiens syfte. Fortsättningsvis förklarar författarna att man ska välja den metoden som bäst tillämpar sig för att få ett trovärdigt resultat. Utifrån de valda frågeställningarna, syftet och Bryman m. fl. (2025, s. 519–520) samt Agnafors och Levinssons (2019, s. 67–68) tydliggörande upplevs intervjuer vara lämplig metod för studien. Studiens frågeställningar handlar om hur pedagoger arbetar för att stötta flerspråkiga barns språkutveckling i lek och undervisning. För att ta reda på hur pedagogerna resonerar angående deras arbete är det lämpligast att intervjua pedagoger på olika förskolor och olika avdelningar. Semistrukturerade intervjuer blir även relevanta för den sociokulturella teorin där samspelet mellan pedagog och barn synliggörs.

Vi har använt en besöksintervju, som Persson (2016, s. 203) beskriver som en intervju där tid och plats bestäms i förväg. Det förklaras också att intervjupersonen brukar kunna få intervjufrågorna innan intervjun samt att det finns möjlighet att använda hjälpmedel under intervjuns gång.

3.4.1 Intervjuer som metod

Enligt Denscombe (2018, s. 267–268) är intervjuer en metod för att samla in självrapporterade svar från deltagare och därigenom få tillgång till deras erfarenheter, uppfattningar och resonemang. Till skillnad från observationer, som främst fångar konkreta handlingar, ger intervjuer direkt inblick i hur deltagare själva beskriver sin praktik och förståelse. Metoden är särskilt användbar i studier där forskningsfrågorna kräver fördjupade och nyanserade svar, samt när vår studie genomförs inom begränsade tids- och resursramar.

Denscombe (2018, s. 269) framhåller att semistrukturerade intervjuer är att föredra när forskaren både vill säkerställa att centrala teman behandlas och samtidigt ge deltagarna utrymme att uttrycka egna perspektiv.

Semistrukturerade intervjuer i form av personliga möten har flera fördelar. Denscombe (2018, s. 270) lyfter att det är lättare att uppfatta nyanser i svaren, såsom tonfall och kroppsspråk, vilket kan fördjupa tolkningen av materialet. Denna form underlättar även transkriberingen jämfört med exempelvis gruppintervjuer. Samtidigt poängterar Eldén (2020, s. 103) att intervjusituationen alltid innefattar en maktaspekt, eftersom det är intervjuaren som formulerar frågor, leder samtalet och senare tolkar materialet. Detta är viktigt att vara medveten om vid genomförande och analys.

3.5 Forskningsetiska överväganden

I denna genomförda studie som har syftat till att undersöka hur pedagogerna stödjer flerspråkiga barns språkutveckling, samt barnens möjligheter till leken och kommunikationen har följande forskningsetiska principer beaktats: informationskravet, samtyckeskravet och anonymisering.

Enligt Denscombe (2018, s. 447) och Eldén (2020, s. 84) måste deltagarna få tydlig information om studiens syfte, genomförande, deras rätt att när som helst avbryta sitt deltagande utan konsekvenser, samt hur insamlad data hanteras. Eldén (2020, s. 86) betonar att forskaren måste kunna förklara detta på ett sätt som deltagarna verkligen förstår. Ett etiskt dilemma kan uppstå om informationen är för svår eller abstrakt, vilket kan leda till samtycke utan full förståelse. Därför har forskaren ansvar att kontinuerligt säkerställa att deltagarna känner sig trygga, informerade och medvetna om sina rättigheter. Informanterna får information om studiens innehåll skriftligt via mail och en samtyckesblankett (bilaga 1). I samtyckesblanketten (bilaga 1) blir informanterna medvetna om studiens syfte samt att intervju med inspelning kommer ske. informanterna och rektorer behöver godkänna samtyckesblanketten (bilaga 1) för att intervjun ska kunna genomföras till studien. Studiens syfte upprepas för informanterna samt en kontrollfråga om det är okej att ljudet spelas vid intervjutillfället.

Eldén (2020, s. 84, 87) framhåller att samtyckeskravet utgör en grundläggande forskningsetisk princip i all forskning som involverar människor. Det innebär att ingen person får delta i en studie utan att först ha lämnat ett informerat samtycke, vilket kräver att deltagarna fullt ut har förstått vad studien innebär och vad deras medverkan innebär. Samtycket ska alltid vara frivilligt, vilket också innebär att deltagare har rätt att avbryta sitt deltagande när som helst, utan att behöva ge någon förklaring.

I studien har inhämtats samtycke med en samtyckesblankett (bilaga 1) från två håll: från pedagogerna som intervjuas samt från rektorerna. Denscombe (2018, s. 446) betonar vikten av skriftligt samtycke för att klargöra vad deltagarna godkänt och skydda forskaren.

Konfidentialitet av datamaterial är avgörande för att skydda deltagarnas identitet (Eldén, 2020, s. 130–131). Detta innebär att namn, platser och känsliga citat avidentifieras. Syftet med hantering är att säkerställa deltagarnas identitet. Dock kan etiska dilemma uppstå om en pedagog känner igen sig i materialet. För att minska risken för igenkänning bör materialet generaliseras, känsliga detaljer utelämnas eller händelser slås samman till mer övergripande, framhåller Eldén (2020, s. 130–131).

3.6 Genomförande

Vi började med att kontakta rektorer via mail på ett flertal kommunala förskolor i Västmanland. Via mailkontakt fick vi några svar av rektorer med godkännande missivbrev/samtyckesblankett (bilaga 1). Efter godkännande och rekommendationer på personer av rektorerna kontaktades de rekommenderade personerna via mail. Via mailkontakt med förskollärare och barnskötare bestämdes dag, tid och plats för intervjuer samt blev missivbrev/samtyckesblanketter (bilaga 1) påskrivna av personal.

Intervjuerna genomfördes med sex förskollärare och en barnskötares på respektive arbetsplats i så stor utsträckning som möjligt. Intervjuerna var generellt 20–40 minuter långa. Intervjuerna har spelats in med ljudinspelning samtidigt som vi anteckningar. Inspelningarna gör det möjligt att i efterhand kan gå tillbaka till intervjun, medan anteckningar sker för att minnas intervjuerna enklare. Bryman m. fl. (2025, s. 238–239) menar att inspelning är en vanlig metod vid intervjuer och underlättar det fortsatta arbetet för studier.

Intervjufrågorna (bilaga 2) skickas inte i förväg om intervjupersonerna inte frågar, för att få veta intervjupersonens genuina svar. Frågade intervjupersonerna efter intervjufrågorna (bilaga 2) skickades dem ut. Genom att undvika att skicka intervjufrågorna i förväg får de ingen chans att förbereda sig men vi får också höra intervjupersonens individuella tankar. De som har frågat har velat känna sig förberedda inför intervjun. Vi undviker att höra arbetslagets tankar som kan bli en risk om intervjupersonen har pratar med dem innan intervjutillfället.

3.7 Bearbetning av material och analysmetod

Intervjuerna bearbetades genom att transkribera ljudinspelningen. Alla intervjuer transkriberades i ett separat dokument för att enklare få en överblick. Transkriberingen av intervjuerna gav en överblick över vad intervjupersonerna hade svarat, vilket synliggjorde resultatet för studien. Majoriteten av intervjuerna transkriberades tillsammans, vilket gjorde att båda blev påminda om vad intervjupersonerna hade sagt. Under transkriberingen togs ord som “eh”, “aa” och “mm” bort eftersom de inte fyllde någon funktion för studien. Intervjuerna pausades vid flertal tillfällen för att intervjuerna skulle hinnas transkriberas.

När alla intervjuerna var transkriberade och en överblick över innehållet diskuterades vi tillsammans vilka teman som skulle användas samt vad intervjupersonerna svarat. I diskussionen synliggjordes skillnader och likheter mellan intervjuerna vilket var grunden för vilka teman som valdes.

I denna studie användes tematisk analys för att bearbeta och tolka det insamlade intervjumaterialet. Analysmetoden syftar till att identifiera, organisera och beskriva

återkommande teman i deltagarnas utsagor. Genom att använda tematisk analys blir det möjligt att synliggöra både gemensamma mönster och betydelsefulla variationer i hur pedagogerna uppfattar och beskriver sitt arbete med flerspråkiga barns språkutveckling. Metoden möjliggör därmed en fördjupad förståelse av de erfarenheter och inställningar som präglar deras pedagogiska praktik.

4. Resultat och analys

I rubriken resultat och analys presenteras studiens resultat ifrån intervjuer. Det sker en analys av resultatet. Resultatet besvarar studiens frågeställning utifrån fyra teman baserat på intervjupersonernas svar. De teman som representeras är *pedagogers arbetssätt*, *förskolans resurser*, *pedagogers erfarenheter av utmaningar* i arbete med flerspråkiga barn samt *pedagogers inställning*. Vid presentation av intervjuernas resultat har vi av forskningsetiska skäl valt att benämna intervjupersonerna som exempelvis F1, för att säkerställa konfidentialitet och skydda deras identitet som deltagit i studien. Analysen inkluderar en sociokulturell teori.

4.1 Pedagogers arbetssätt

Under det här temat presenteras resultatet av intervjupersonernas arbetssätt med flerspråkiga barn i förskolan. Resultatet presenterar vilka strategier pedagoger uppfattar använda sig av i det pedagogiska arbetet. Det följs av en analys på resultatet och en sammanfattning.

4.1.1 Resultat

Flera intervjupersoner berättar att de arbetar med ett språkprojekt som kommunen startade för tre år sedan. De filmar sin undervisning för att reflektera över sitt agerande, är närvarande för att fånga upp barnen i vardagen och språkbadar barngruppen. Detta hjälper pedagogerna att utvärdera och utveckla barnens lärande. Alla intervjupersoner nämner vårdnadshavare i någon form, men samverkan skiljer sig åt. Några intervjupersoner nämner språkutvecklingsamtal för att kartlägga barnets språkutveckling tillsammans med vårdnadshavaren. Andra förklarar vårdnadshavaren som en språklig resurs, för pedagogernas arbetssätt för att stötta upp flerspråkiga barns förståelse.

> När vi har språksamtal med föräldrarna. Då ser man liksom och den här utvecklingen har vi sett. Men tillsammans med vårdnadshavarna kommer man fram till en planering att vi behöver liksom tillsammans stötta det här barnet i de här ordförråd eller meningsbyggnad är beroende på hur det barnet saknas. (F2)

Vidare framkommer att pedagogernas arbetssätt behöver främja barns möjligheter att kommunicera och skapa förutsättningar för att alla ska komma till tals. Samtliga

respondenter beskriver att detta inte enbart sker i stora grupper, utan att barnen medvetet delas in i mindre sammanhang för att öka delaktigheten. F3 förklarar: ”Vi brukar dela oss i två mindre grupper… då möter vi barnen mer, och vi blandar barn som pratar mindre med barn som pratar mer för att de ska kunna stötta varandra”.

Hälften av pedagogerna lyfter att de dagligen uppmärksammar och tolkar barnens ansiktsuttryck, mimik och kroppsspråk som en viktig del av kommunikationen. Genom att vara lyhörda för dessa icke-verbala signaler kan pedagogerna förstå barnens känslor, behov och intentioner innan det verbala språket är fullt utvecklat. Pedagogerna använder även själva mimik, gester och kroppsspråk för att förstärka talet och underlätta barnens förståelse. Detta skapar en ömsesidig kommunikation där både vuxnas och barns kroppsliga uttryck blir en del av samspelet och lärandet.

> […] Sen just nu så jobbar jag med barn som är 1–2 år och då är det ju mycket gester, kroppsspråk. Det är ju mycket mer mimik språk även de som inte har ett annat modersmål än svenska behöver ju också använda olika metoder för att liksom kommunicera med så det blir ju mycket av en bildstöd i kommunikation också. (F4)

Till skillnaden från övriga pedagoger betonar en intervjuperson ett särskilt arbetssätt som handlar om att använda rösten för att väcka barns intresse för undervisningen. Pedagogen beskriver att man kan efterlikna röstlägen och uttryck från engelskspråkiga Youtube-videor för att göra det svenska språket mer engagerande och attraktivt för barnen.

> Man kan göra det svenska språket lite mer lustfyllt om det är något barn som till exempel väljer att prata mycket engelska på YouTube och på YouTube är det väldigt lustfylld kommer någon som väljer att prata mycket engelska ”Come on och let’s go”då kan man göra det svenska språket lite mer lustfyllt till de barnen. Kom vi gå och tvättar händerna, Men det ska inte bli till överdrift och inte att man gör det hela tiden. (F5).

Ett annat arbetssätt som pedagogerna lyfter är användningen av Polyglutt, en digital bilderbokstjänst som fungerar som ett språkutvecklande redskap i förskolan. Genom Polyglutt får barnen tillgång till böcker inlästa på många olika språk, vilket gör det möjligt att anpassa språkmiljön efter barnens språkliga bakgrund. Pedagogerna använder verktyget både på lärplattor och på storskärm i samlingar eller mindre grupper, vilket skapar varierade och interaktiva lärsituationer. Kombinationen av bilder, ljud och text gör det möjligt för barnen att lyssna, titta och samtala om innehållet, något som kan stärka både ordförråd och språkförståelse. F4 uttrycker det så här:
”Vi uppmärksammar ju deras kultur och deras språk. Vi använder Polyglutt som en samlingssida där det finns många böcker och olika uppläsare, så vi läser inte bara böcker på svenska utan även på andra språk.”

4.1.2 Analys

Resultatet visar att intervjupersoner arbetat aktivt med flerspråkighet genom ett språkprojekt. Pedagogerna dokumenterar undervisningen för att reflektera över arbetssätt och samarbeta med vårdnadshavare, vilket skapar en gemensam förståelse för barnens språkutveckling. Ur ett sociokulturellt perspektiv kan dessa arbetssätt förstås som en form av mediering, där både de pedagogiska redskapen och samarbetet med vårdnadshavare fungerar som stöd i barnens lärande (Säljö, 2020, s. 275). Pedagogerna i vår studie förklarar vidare att arbetet sker ofta i mindre grupper med olika kommunikationssätt, vilket uppmärksammar varje barns behov och väcker språkligt intresse. När det är många barn i grupperna svårare att ge varje barn det induviduella stöd det behöver. Det blir då också svårare att använda sig av scaffolding för att anpassa hjälpen efter varje barns språknivå (Säljö, 2020, s. 282). Denna begräsning gör det även utmanande att nå in och arbeta inom varje barns proximala utvecklingszon, där barnet kan nå nästa steg med rätt vägledning (Säljö, 2020, s. 281).

Pedagogerna i den här studien betonar att barns mimik, gester och kroppsspråk är centrala i kommunikationen, särskilt hos ett till två åringar som ännu inte har ett utvecklat verbalt språk. Genom att vara uppmärksamma och lyhörda för barnens kroppsliga signaler får pedagogerna en djupare förståelse för hur barnen försöker kommunicera och kan därmed möta dem på ett mer stödjande sätt. De använder också själva mimik, gester, kroppsspråk och bildstöd som medvetna pedagogiska strategier, vilket skapar ett ömsesidigt samspel där både vuxnas och barns uttryck blir en naturlig del av lärandeprocessen. En pedagog lyfter även hur röstens användning kan bidra till att göra språket mer lustfyllt och engagerande för barnen. Genom att variera tonläge, rymt eller att ibland efterlikna det lekfulla uttryck som barn känner igen, kan pedagoger väcka intresse för svenskan. Dessa arbetssätt kan kopplas till den sociokulturella teorin och begreppet den proximala utvecklingszonen, där barnet lär sig mest effektivt genom stöd och vägledning på en nivå strax över sin nuvarande förmåga (Säljö, 2020, s. 281).

Pedagogerna nämner att digitala verktyg, som Polyglutt, fungerar som ett viktigt stöd i arbetet med flerspråkiga barn. Genom att erbjuda böcker på flera olika språk och möjliggöra interaktiva lässituationer skapar verktyget fler ingångar till språket. Det ger barnen möjlighet att lyssna, se och upprepa berättelser på både sitt modersmål och på svenskan, vilket stärker förståelsen och gör lärandet mer tillgängligt och engagerande. Detta kan kopplas till det sociokulturella begreppet artefakt, där pedagogerna använder exempelvis digitala verktyg – kan fungera som viktiga hjälpmedel i barns språkutveckling (Jakobsson, 2012, s. 155).

4.2 Förskolans resurser

Detta tema synliggör vilka möjligheter förskolan har till resurser i arbetet med flerspråkiga barn, utifrån intervjupersonernas svar. Resultatet beskriver vad intervjupersonerna upplever för resurser som följs av en analys och en sammanfattning.

4.2.1 Resultat

Intervjupersonerna beskriver flera resurser i arbetet med flerspråkiga barn, såsom specialpedagog, förskolepersonalen, kroppsspråk, barn som delar språk samt vårdnadshavare. Flera förskolor har personal som behärskar olika språk, vilket kan stödja både barn och vårdnadshavare. Pedagogerna berättar att de ofta frågar vårdnadshavare eller kollegor om enstaka begrepp på barnens språk för att underlätta förståelsen i vardagssituationer. Barn som talar samma språk får använda modersmålet i leken, vilket ses som en viktig resurs för deras kommunikation. F2 förklarar att ”de ibland skapar ”säkra utrymmen” där barn som delar språk får använda sitt modersmål som tankeredskap i den fria leken, tillsammans med en pedagog som talar samma språk, och att pedagogen då fungerar som stöd i barnets språkanvändning i vardagen”.

F3 betonar ytterligare att barn blir tryggare när det finns vuxna som talar deras modersmål. När barn möter någon som kan förstå dem på deras eget språk ökar känslan av tillhörighet och viljan att uttrycka sig. Detta underlättar inte bara kommunikationen utan stärker även barns identitet och självkänsla. F3 och B1 förklarar att ”trygghet är grunden för utveckling och lärande och beskriver hur barn på avdelningen genast börjar tala arabiska och kurdiska när de vet att pedagogen kan språket. För barnen innebär det en trygghet att kunna använda sitt modersmål även utanför hemmet, tillsammans med en pedagog som förstår dem”.

B1 betonar att varje avdelning har sagoböcker på flera olika språk, placerade i hallen för att vara lättillgängliga både för barn och pedagoger. Förskolan använder även Polyglutt som en resurs för att få tillgång till fler berättelser på olika språk. Pedagogerna arbetar ofta med böckerna i mindre grupper, där de läser sagor på de språk som barnen talar. B1 visar sagoböcker på bordet och förklarar: “De här böckerna är kurdiska. Vi har två kurdiska, kurdiska latin och kurdiska sorani och så har vi en till kurdiska som är kermanja-dialekt. Vi har också arabiska och somaliska. Det är inte alla böcker som finns på alla språk, men vi har ändå ganska många.”

Majoriteten av intervjupersonerna beskriver att bildstöd och/eller TAKK används dagligen för att underlätta kommunikation och skapa en mer tillgänglig lärmiljö. Bildscheman, symboler och visuella instruktioner hjälper barn att förstå rutiner och begrepp, vilket ökar deras självständighet och trygghet. Genom TAKK får barn fler sätt att uttrycka sig parallellt med tal och kan lättare delta i kommunikativa situationer. Pedagogerna framhåller att kombinationen av bildstöd och TAKK gynnar hela

barngruppen, inte bara barn med annat modersmål eller särskilda behov. F2, F3 och F4 beskriver hur de använder mycket tecken, bildstöd och språkstödjande böcker i vardagen för att ge barnen goda möjligheter att utvecklas: ”Jag använder mycket TAKK och bildstöd… för att ge barnen bättre förutsättningar att utveckla sig” (F2, F3 och F4). Skillnader från F1 nämner att de använder TAKK i en liten utsträckning eftersom det kräver mycket träning.

4.2.2 Analys

I studiens resultat visar att de flerspråkiga förskolepersonal utgör en central resurs i verksamheten. Deras kompetens är både språkig och kulturell, vilket skapar möjligheter att stödja barnens lärande på flera nivåer. Utifrån det sociokulturellt perspektiv kan denna kompetens ses som ett medierande verktyg som kan skapa tryggare relation och underlätta kommunikation mellan barn och pedagoger, samt fungera som bro mellan hem och förskola (Säljö, 2020, s. 275).

Sagoböcker på olika språk ses av intervjupersonerna som ett mycket gynnsamt verktyg för att stödja och utveckla barnens språk. Flera intervjupersoner betonar att syftet är att skapa en inkluderande och språkstärkande miljö där barnens modersmål får synlighet och värde i förskolans vardag. Genom att läsa på barnens modersmål får barnen möjlighet att känna igen ord, uttryck och bokstäver, vilket kan bidra till en starkare språklig identitet och ökad delaktighet i barngruppen. Detta kan förstås utifrån begreppet scaffolding (Säljö, 2020, s. 282), där pedagogerna erbjuder ett språkligt stöd som utgör från barnens förkunskaper och bygger vidare på dem.

Ett annat verktyg som uppskattas av alla pedagoger i denna studie är användningen av TAKK och bildstöd. Resultatet visar att dessa metoder upplevs som mycket värdefulla verktyg för att stödja barns språkutveckling. Genom att integrera TAKK som ett komplement till det verbala språket skapas fler kommunikationsvägar, vilket ger barnen större möjligheter att uttrycka sig och förstå sin omvärld. Pedagogerna beskriver också hur bildstöd används på olika sätt, bland annat för att koppla ljud till bokstäver, konkretisera begrepp och hjälpa barn utan verbalt språk att kommunicera. I det sociokulturella perspektivet kan både TAKK och bildstöd förstås som former av mediering, där de fungerar som ett språkligt redskap som stödjer barnens kommunikation och förståelse genom att förmedla språkliga betydelser på både ett visuellt och konkret sätt (Säljö, 2020, s. 275).

4.3 Pedagogers erfarenheter av utmaningar i arbetet med flerspråkiga barn

Utifrån det temat tydliggörs vilka utmaningar pedagoger som intervjuades upplever finns i arbetet med flerspråkiga barn i förskolan. Först tydliggörs resultatet av intervjuerna vilket leder till en analys.

4.3.1 Resultat

Intervjupersonerna nämner att utmaningar som de känner är att kunna bedriva undervisning utifrån de förutsättningar de har på förskolan, bristen på kunskap om flerspråkighet gör arbetet med det svårare, undvika att jämföra flerspråkiga barn med enspråkiga barn i språkutvecklingen, samarbetet och relationsbyggandet med flerspråkiga vårdnadshavare, att alla barn är olika.

F2 och F5 berättar att de deltagit i en föreläsning om skillnader mellan enspråkiga och flerspråkiga barn. De lyfter att grupperna inte kan jämföras, eftersom enspråkiga barn utvecklar ett språk, medan flerspråkiga barn lär sig flera samtidigt. Detta påverkar både tempo och fokus i språkutvecklingen. Som F5 uttrycker det: ”Ett flerspråkigt barn kanske är bättre på att koppla ihop hur språken hänger samman… Ett flerspråkigt barn kommer aldrig komma ikapp ett enspråkigt barn, för den enspråkiga håller sig till ett språk, medan flerspråkiga har flera”.

Alla intervjupersoner anser att pedagoger upplever att utmaningar med flerspråkiga barn och kommunikation kräver stor flexibilitet och ett medvetet förhållningssätt. De anpassar undervisningen för att den blir meningsfull och tillgänglig för alla barn. Detta ställer höga krav på pedagogernas förmåga att vara lyhörda, reflekterande och inkluderande i sitt arbete.

> Men det är väl just det här som vi sa att varje barn är olika, så man kan inte ha någon helt färdig modell. Man måste känna sig för vad funkar den här gången och vad är det vi behöver fokusera på. Så det är väl en utmaning att man måste anpassa hela tiden. Sen kan det ju vara så att man både har det här med språket och sen kanske man har någon neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) diagnos svårare. Att det blir liksom två saker och jobbade. (F6)

F1 och F3 beskriver att samarbetet med flerspråkiga vårdnadshavare kan vara utmanande, särskilt när språkliga hinder försvårar kommunikationen och relationsskapandet. De menar att det ofta faller på den pedagog som behärskar vårdnadshavarens språk att ta kontakten, vilket kan göra verksamheten sårbar. Samtidigt behöver alla pedagoger kunna bygga goda relationer, även utan gemensamt språk. Skillnaden från övriga pedagoger berättar F4 att de ofta använder översättningsverktyg vid hämtning och lämning för att skapa kontakt: ”Vi måste ju kunna bygga en bra relation med vårdnadshavarna fast vi inte kan språket… vi har använt mycket translate för att få den här kontakten”.

4.3.2 Analys

Resultatet i studien synliggör de utmaningar som intervjupersonerna upplever i arbetet med flerspråkighet. Det framkommer att språkutveckling hos flerspråkiga barn inte kan förstås eller mätas på samma sätt som hos enspråkiga barn, eftersom grupperna har

olika språkliga erfarenheter, förutsättningar och behov. Detta innebär att pedagogerna behöver anpassa sin undervisning, sina förväntningar och sina stödstrategier för att möta varje barns individuella språkliga utvecklingsväg. Ur ett sociokulturellt perspektiv sker språkutveckling i interaktion med kompetenta pedagoger och i meningsfulla sociala sammanhang, där barnen får stöd genom att undervisningen anpassas efter deras individuella behov och pedagogerna fungerar som stödjande resurser. Detta är centralt i begreppet den proximala utvecklingszonen (Säljö, 2020, s. 281).

Några intervjupersoner lyfter att de upplever svårigheter med den flexibilitet som krävs i arbetet med flerspråkiga barn. De förklarar att flerspråkighet innebär att barnen har olika språkliga förutsättningar och behov, vilket kräver att pedagogerna hela tiden anpassar undervisning, kommunikation och aktiviteter. Säljö (2020, s. 282) menar att pedagogers stöttning och vägledning kan vidare ses som scaffolding, där barnen får hjälp att utföra uppgifter som de ännu inte klarar själv. Flexibiliteten gäller både planering och genomförande av lärsituationer – till exempel att byta språkstöd, använda olika visuella hjälpmedel eller anpassa gruppstorlek och tid för språkliga övningar. De pedagogiska redskapen kan ses som artefakter som fungerar som stöd i lärandeprocessen (Jakobsson, 2012, s. 154–155). Pedagogerna i den här studien poängterar också att det ställer höga krav på kreativitet, lyhördhet och förmåga att snabbt läsa av barnens signaler, samtidigt som de ska säkerställa att alla barn får möjlighet till delaktighet och språklig utveckling.

En ytterligare utmaning som intervjupersonerna lyfter är att bygga relationer med vårdnadshavare som inte talar samma språk. När språket inte är gemensamt blir kommunikationen mer komplex, vilket kan försvåra förtroendeskapande och samarbete kring barnens lärande, exempelvis vid planering av stödinsatser eller uppföljning av språkutveckling. Pedagogerna betonar att det krävs tålamod och kreativa lösningar, såsom tolk, bilder, digitala verktyg eller kroppsspråk, för att övervinna språkbarriärer och skapa meningsfull dialog. Ur ett sociokulturellt perspektiv kan detta förstås som en form av kollektiv mediering, där pedagogerna och vårdnadshavarna tillsammans använder språkliga och kulturella redskap som stöd för interaktion och lärande (Jakobsson, 2012, s. 155). Genom dessa strategier fungerar pedagogerna som scaffolding, vilket möjliggör deltagande och delaktighet trots språkliga skillnader (Säljö, 2020, s. 282).

4.4 Pedagogers inställning

Temat synliggör intervjupersonernas inställning till arbete med flerspråkighet på ett generellt plan, vilket sedan fortsätter med en analys utifrån deras inställning.

4.4.1 Resultat

Resultatet visar att många av intervjupersonerna har en positiv inställning till arbetet med flerspråkighet. De upplever det både roligt och stimulerande, samtidigt som det kan vara utmanande på olika sätt. Majoriteten av de undersökta förskolorna har en mycket hög andel flerspråkiga barn – upp till omkring 90 procent. Detta gör flerspråkighet till en central del av den pedagogiska verksamheten och något som genomsyrar det dagliga arbetet.

> Jag ser att det kan vara någonting positivt för barnen och deras utveckling, att ta tillgång till flera språk. Det är ju någonting som man bemöter det på rätt sätt och ger rätt förutsättningar. Så är ju det någonting som kan ge barnen ett rikare språk och tillgång till någonting mer än när man bara har hänger ihop med kultur och tillgång till sådana saker när man har tillgång till flera språk. (F1)

B1 betonar vikten av att rikta ett medvetet fokus mot de flerspråkiga barnen och att arbetet med flerspråkighet behöver stärkas ytterligare i förskolan. B1 beskriver vidare detta arbete som både centralt och utmanande, eftersom flerspråkiga barn ofta står i centrum för den pedagogiska insatsen. Respondenten uttrycker: ”Det är inte så lätt att jobba med flerspråkiga barn, för de är ju i fokus… Om vi stärker deras modersmål, då stärker vi deras andra språk”.

F4 uttrycker en tydligt positiv inställning till arbetet med flerspråkighet och ser det som en resurs för hela barngruppen. F4 och F2 beskriver hur olika språk berikar samspelet och skapar möjligheter för barnen att lära av varandra, samtidigt som alla språk ges lika värde i verksamheten. Som F4 uttrycker det: ”Jag tycker att det är inte bara en tillgång för barnen, utan för hela gruppen. Det blir ju mycket samtal och man kan lära varandra. Barnen ska kunna känna sig stolta över sitt språk”.

4.4.2 Analys

Utifrån resultatet framgår det att intervjupersonerna har generellt en positivt inställning till flerspråkighet, som både roligt och värdefullt, även om det kan vara utmanande. Flerspråkighet ses som en resurs för hela barngruppen och bidrar till ett rikare samspel. Detta skapar fler perspektiv och öppnar för utökade möjligheter till lärande. Barnen får i detta sammanhang chansen att inspirera och lära av varandra på ett naturligt sätt. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv kan denna praktik förstås som en form av socialt och kulturellt medierat lärande. Här fungerar hela gruppens olika språkliga och kulturella resurser som redskap som både möjliggör och berikar lärandeprocessen. Genom interaktion med jämlikar som har olika språkliga verktyg, utvidgas barnens möjligheter att förstå och tolka sin omvärld på nya sätt (Säljö, 2020, s. 275).

Med utgångspunkt i ett grundläggande värderande perspektiv betonar pedagogerna att alla barn och alla språk har lika stor betydelse. En särskild vikt läggs vid att aktivt stödja

flerspråkiga barns modersmål, eftersom en stark språklig grund på modersmålet även främjar utvecklingen av svenska. Ur ett sociokulturellt perspektiv visar detta tydligt av hur ett barns modersmål fungerar som ett centralt artefakt och redskap för lärande. Språket medieras i social interaktion och bidrar till barnens kognitiva och språkliga utveckling (Jakobsson, 2012, s. 155). I förskolor med en hög andel flerspråkiga barn blir flerspråkighet en central och naturlig del av den dagliga pedagogiska verksamheten, som genomsyrar undervisning, kommunikation och lärmiljö. När barnens olika språk aktivt används i verksamheten skapas meningsfulla sociala sammanhang där barnen kan utveckla sina språkliga förmågor och lära tillsammans. Detta ligger i linje med det sociokulturella perspektivet på lärande, där språket ses som en grundläggande resurs för samspel och utveckling (Lindö, 2009, s. 33).

5. Diskussion

I det här kapitlet presenteras *resultatdiskussion, metoddiskussion och slutsats och fortsatt forskning*. I resultatdiskussionen diskuteras studiens resultat mot tidigare forskning, valda teorier och centrala begrepp. Under rubriken metoddiskussionen diskuteras den valda metoden och dess påverkan på studiens resultat. Avslutningsvis beskrivs studiens slutsats och förslag på fortsatt forskning presenteras.

5.1 Resultatdiskussion

Syftet med studien var att undersöka förskollärares och barnskötares uppfattningar om arbetet med flerspråkighet, med fokus på vilka strategier och didaktiska val intervjupersonerna använder för att stödja flerspråkiga barns språkutveckling i både svenska och modersmål. Vår studie belyser även pedagogernas erfarenheter av hur flerspråkiga barn deltar i lek och kommunikation samt hur deras språkliga repertoar synliggörs som en resurs i förskolans inkluderande miljö. Målet är att förstå hur pedagogers uppfattningar och arbetssätt kan bidra till en lärmiljö som främjar flerspråkiga barns deltagande och språkutveckling. Detta överensstämmer med Ljunggren (2013, s. 50–51), som tydliggör att lärmiljöns fysiska utformning har betydelse för vilka samtal som uppstår. Författaren betonar att rummet inte enbart utgör en bakgrund på förskolan, utan fungerar som en aktiv del i barnens lärande. Genom det material som finns tillgängligt kan rummet stimulera barnens språkliga utveckling och skapa förutsättningar för meningsfulla samtal.

Resultatet och analysen visar att pedagogerna använder en rad olika strategier, verktyg och resurser i sitt arbete med flerspråkiga barn för att främja språkutveckling och delaktighet. Bland de vanligaste verktygen som framkommer i intervjuerna finns TAKK, det digitala verktyget Polyglutt, bildstöd, olika former av kommunikation samt filminspelning som dokumentationsmetod. Dessa verktyg används för att skapa tillgängliga och meningsfulla lärandesituationer, där barnen ges

möjlighet att uttrycka sig genom flera språk och uttrycksformer. Temiz (2022, s. 286) nämner gester, beröring, kroppsspråk, mimik och icke-verbal kommunikation som möjliga strategier hos pedagoger att stödja barns språkutveckling. Enligt Fredriksson och Lindgren Eneflo (2019, s. 3, 5) är pedagogers förhållningssätt och arbetssätt avgörande för hur barns språk uppmärksammas, värderas och utvecklas. När barnens modersmål ges utrymme i verksamheten stärks både deras språkliga och identitetsmässiga utveckling, och flerspråkigheten kan ses som en resurs snarare än en utmaning. Detta kräver medveten planering, reflektion och strategiskt arbete för att stödja hela barnets språkliga repertoar – inte enbart svenska språket. Genom att synliggöra strategier och resurser i det pedagogiska arbetet blir både potentialen och utmaningarna med flerspråkighetsarbetet tydliga, där pedagogernas medvetenhet och inställning är avgörande.

I studiens resultat tydliggörs att barn och pedagoger använder exempelvis engelska eller annat gemensamt språk som en resurs i kommunikationsväg. Resultatet visar även att pedagogerna uppmuntrar flerspråkiga barn att prata sitt modersmål i leken. Kultti (2012, s. 85–86) belyser att leken utgör en naturlig och meningsfull kontext där barn får möjligheter att använda och utveckla sina språk i samspel med andra. En pedagog nämnde att använda en lustfylld röst för språkinlärning kan göra det roligare. Alla pedagoger nämnde exempel på hur barnen får möjlighet att kommunicera med bland annat de verktyg vi nämnt ovan men även med kroppsspråk. Kultti (2012, s. 40) betonar att förskolan utgör det första steget i barns utbildning och därmed en central arena för språkutveckling. Vidare framhåller Kultti (2012, s. 179–180) att arbetet med flerspråkiga barn kräver nya arbetssätt där lärmiljön, leken och varierade kommunikationsvägar är avgörande för att stödja barnens delaktighet och språkliga utveckling. Pedagogerna strävar därför efter att erbjuda flera språk och uttrycksformer för att väcka intresse och skapa meningsfulla språkliga sammanhang. Kultti (2012, s. 172) visar även att barn växlar mellan modersmål och svenska under interaktion, vilket speglar deras behov av att använda alla sina språkliga resurser.

Skans (2011, s. 83–84) lyfter fram att pedagoger använder planerade och strukturerade metoder för att stödja flerspråkiga barns språkutveckling, särskilt i svenska. Ett exempel författaren lyfter är användningen av teckenstöd och bilder, vilket hjälper barnen att koppla ord till både visuella och kroppsliga uttryck. Detta arbetssätt stärker barnens begreppsförståelse, ordförråd och kommunikativa förmåga på svenska, samtidigt som det skapar broar till modersmålet.

Vidare visar Pallas och Vallberg Roths (2018, s. 200) studie att flerspråkig dialog och kommunikation har en central betydelse för barns språkutveckling. Genom att uppmuntra barnen att växla mellan sina språk och använda hela sin språkliga repertoar i samspel med andra, stimuleras deras språkmedvetenhet och kommunikativa

kompetens. Detta understryker vikten av en språkrik och interaktiv lärmiljö, där pedagogerna aktivt främjar både svenska och modersmål som en naturlig del av barnens vardag i förskolan. Det handlar om vilken inställning pedagogerna har till arbetet med flerspråkighet. Resultatet visar att pedagogerna har en positiv inställning och upplever språkväxlingen som en resurs för barnens språkinlärning. Samtidigt upplever pedagogerna språkväxlingen som en svår balans och utmaning, när dem inte alltid förstår vad barnen säger.

Temiz (2022, s. 284–285) lyfter fram flera didaktiska strategier som visade sig vara särskilt för att stödja barns inlärning av ett nytt språk i den turkiska förskolekontexten. Bland dessa framträder sagoberättande, sånger, rim och fingersånger som effektiva metoder för att lära sig fler språk. Författaren ger exempel på att börja sjunga sånger barnen känner igen för att sedan utveckla till högläsning av sagor och böcker. Dessa metoder skapade en känsla av trygghet, igenkänning och delaktighet hos barnen, vilket i sin tur lade grunden för ett mer meningsfullt språklärande. Liknande metoder framkommer i vårt resultat, där pedagogerna använder bekanta sagoböcker med olika språk eller det digitala verktyget Polyglutt för att gradvis stärka barns språkliga förståelse, ordförråd och motivation, samtidigt som lek och glädje bevaras i lärandet.

Palla och Vallberg Roth (2018, s. 199) lyfter att barn får möta ett varierat språk i miljön genom exempelvis skrift bild och symboler. Författarna menar att det mötet blir en resurs för barnens lek på ett kreativt sätt. Resultatet visar även att både förskollärarna och barnskötaren ser arbetet med flerspråkighet som berikande men också utmanande. De betonar vikten av en språkrik och inkluderande miljö där barnens alla språk erkänns och används som en resurs. Intervjupersonerna upplever det som en utmaning att anpassa undervisningen utifrån barngruppen och barnens flerspråkighet för att stötta dem med kvalitét. Temiz (2022, s. 276) tydliggör i sin studie att förskollärares utmaningar kartläggs för att möta barn med låga språkkunskaper. Det upplever vi kunna vara ett möjligt sätt att fortsätta arbetet med flerspråkighet utifrån vår studies resultat.

Studiens resultat visar att pedagogernas förhållningssätt har stor betydelse för hur barnens språkliga erfarenheter tas tillvara och hur en inkluderande språkmiljö skapas. Intervjupersonerna uttrycker en positiv inställning till flerspråkighet och ser det som en naturlig och berikande del av uppdraget. De beskriver ett starkt engagemang för att skapa lärmiljöer där alla språk synliggörs och värdesätts, vilket stärker barnens identitet och språkutveckling. En positiv inställning bidrar ofta till ett mer aktivt och resursrikt arbetssätt, medan en negativ inställning riskerar att fokusera på hinder och begränsa flerspråkighetens pedagogiska möjligheter. Nasiopoulou m. fl. (2023, s. 1306) menar att förskollärares kompetens är centralt för skapandet av en högkvalitativ språkutveckling. Författarna (Nasiopoulou m. fl., 2023, s. 1313) tydliggör att pedagoger som utgår från

barnens tidigare erfarenheter i exemeplvis dagliga situationer relaterat till läroplanen främjar barnens språkutveckling i stor utsträckning.

I denna studie blir pedagogernas arbete i mindre grupper. Genom att dela in barnen i mindre grupper kan pedagogerna ge mer individuellt anpassat stöd, uppmärksamma varje barns behov och skapa fler möjligheter till dialog och aktivt deltagande. Detta arbetssätt speglar deras strävan att erbjuda en trygg och språkutvecklande miljö. Svensson (2012, s. 29–30) menar att förskollärarna ska ge barnen möjlighet att stimuleras språkligt i en god lärandemiljö. Författaren påpekar att vissa barn inte initierar ett språkligt utforskande, vilket är situationer där förskollärare behöver vara närvarande och stötta. Fortsättningsvis står det att det sociala sammanhanget utgör en språklig resurs för flerspråkiga barn. Grøver Aukrust (2007, s. 18–19) påpekar att ordspråkinlärning är en central del i språkinlärningen där en pedagogisk strategi är viktig. Författaren menar att pedagoger behöver arbeta medvetet i vardagen med ett nyanserat språk. Palla och Vallberg Roth (2018, s. 209) påpekar att en ökad medvetenhet om flerspråkighet behövs för att uppnå jämlikhet och inkludering.

I resultatet av studien nämner fler intervjupersoner att relationsarbetet med vårdnadshavare kan vara en utmaning i arbetet med flerspråkighet, medan barnskötaren inte upplevde den utmaningen. Förskolans pedagoger behöver hitta sätt att skapa en öppen och förtroendefull dialog med familjer som har olika språkliga och kulturella bakgrunder. Skans (2011, s. 66) betonar vikten av att bygga positiva relationer med vårdnadshavare, eftersom ett gott samarbete skapar förutsättningar för ökad förståelse av barnens individuella livssituation och språkliga behov. Genom att lyssna till vårdnadshavarnas perspektiv och erfarenheter kan pedagogerna bättre stödja barnens språkutveckling och skapa kontinuitet mellan hem och förskola.

Intervjupersonerna lyfter att de uppmuntrar barnen prata sitt modersmål och ser det som en tillgänglig resurs. De upplever att olika språk och kulturer som möts möjliggör ett lärande och identitetsutveckling hos barnen. Grøver Aukrust (2007, s, 20) nämner att flerspråkiga barn kan använda sitt modersmål som en resurs för att lära sig nya ord och ett nytt språk. Det upplever vi stämmer överens med resultatet från intervjupersonerna i vår studie. Resultatet i denna studie synliggör att intervjupersonerna inkluderar vårdnadshavare och barn för att använda barnens modersmål i vardagssituationer. Genom att inkludera vårdnadshavare och barn för att lära sig ord på barnens modersmål, inkluderas flerspråkiga barn i verksamhetens situationer, vilket stärker barnens identitet. Delblanc (2022, s. 25–27) påpekar att förskollärare som inkluderar vårdnadshavare i utbildningen får en positiv effekt med nya möjligheter. Författaren tydliggör att ett välfungerande samarbete ger bättre förutsättningar för lärande.

5.2 Metoddiskussion

Vi valde att använda oss av en kvalitativ forskningsmetod där inspelade semistrukturerade intervjuer genomfördes. Metoden gjorde det möjligt till en mindre studie med djupare förståelse om flerspråkighet, för att förstå pedagogernas perspektiv. Vilket överensstämmer med det Agnefors och Levinsson (2019, s. 67–68) skriver om att metodvalet ska stämma överens med studiens syfte. Genom semistrukturerad intervju möjliggjorde det följdfrågor enligt Bryman m. fl. (2025, s. 519–520) och fördjupade förståelse för studiens syfte. Vår studie hade kunnat välja en kvantitativ forskningsmetod för att öka antalet svar med risken att inte få samma förståelse för studiens syfte. Denscombe (2018, s. 267–268) tydliggör att forskaren får direkt information från individen vid intervju jämfört med observationer. Vid intervjun kan intervjupersoner framföra sina egna tankar och åsikter vilket gör intervjun öppen för följdfrågor.

Majoriteten av våra intervjuer genomfördes på intervjupersonernas arbetsplatser och var planerade i förväg. Persson (2016, s. 203) nämner att intervjupersonerna brukar kunna få frågorna i förväg som ett hjälpmedel inför intervjutillfället. Majoriteten av denna studiens intervjupersoner fick frågorna i förväg eftersom intervjupersonerna frågade. För att alla skulle fått samma förutsättningar hade vi etiskt kunnat agera annorlunda genom att skicka frågorna till alla intervjupersoner i förväg. Denscombes (2018, s. 270) tydliggör att personliga intervjuer gör det enklare att läsa av kroppsspråket samt med transkriberingen, vilket gjorde att vi genomförde intervjuerna på plats i den utsträckning som gick.

5.3 Slutsats och fortsatt forskning

Studiens slutgiltiga slutsats är att medvetna och reflekterande arbetsstrategier hos pedagoger är avgörande för att stödja flerspråkiga barns språkutveckling och delaktighet. När pedagoger aktivt använder barnens hela språkliga repertoar som en resurs och skapar en språkrik, trygg och inkluderande miljö, stärks barnens identitet och kommunikation. Studien visar att kontinuerlig förskollärares kompetensutveckling och samarbete inom arbetslaget är centrala för att kunna möta de utmaningar och möjligheter som flerspråkigheten innebär i förskolans praktik.

Förslag till fortsatta forskning är att jämföra resultatet med andra delar av Sverige för att jämföra hur olika delar av landet arbetar och upplever arbetet med flerspråkighet. Ett annat förslag på fortsatt forskning är att undersöka barnperspektivet alternativt vårdnadshavarnas perspektiv på flerspråkighet i förskolan eller göra en tydligare jämförelse mellan olika utbildningsbakgrunder upplevelser flerspråkighet.

Referenslista

Agnafors, M. & Levinsson, M. (2019). *Att tänka uppsats: det vetenskapliga arbetets grundstruktur*. Gleerups.

Bryman, A., Clark, T., Foster, L. & Sloan L. (2025). *Brymans samhällsvetenskapliga metoder* (4 uppl.). Liber.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (4 uppl.). Studentlitteratur.

Delblanc, Å. (2022). *Pedagogiska möjligheter i mångfaldens förskola*. (Linnaeus University Dissertations 432) [Doktorsavhandling, Linnéuniversitet, institutionen för pedagogik och lärande]. DiVa: https://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1633157/FULLTEXT01.pdf

Eldén, S. (2020). *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Studentlitteratur.

Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (Red.). (2020). *Att bli förskollärare: Mångfacetterad komplexitet* (2 uppl.). Liber.

Fredriksson, M. & Lindgren Eneflo, E. (2019). Man blir lite osäker på om man gör rätt - En studie om pedagogers arbete med flerspråkighet i förskolan. *Nordisk Barnehageforskning, 18* (1), 1–15. https://nordiskbarnehageforskning.no/index.php/nbf/article/view/207/209

Grøver Aukrust, V. (2007). Young children acquiring second language vocabulary in preschool group-time: Does amount, diversity, and discourse complexity of teacher talk matter? *Journal of Research in Childhood Education,* 22(1), 17–37. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02568540709594610

Håland Anveden, P. (2020). *Den inkluderande förskolan: en handbok* (3 uppl.). Studentlitteratur.

Jakobsson, A. (2012). Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling: lärande som begreppmässig preicering och koordinering. *Pedagogiska forskning i Sverige, 17* (3–4), 152–170. https://publicera.kb.se/pfs/article/view/52971/41635

Kultti, A. (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande*. [Akademisk avhandling, Göteborgs Universitet]. https://gup.ub.gu.se/publication/163080

Langeloo, A., Mascareño Lara, M., Deunk., M. I., Klitzing., N. F. & Strijbos J-W. (2019). *A Systematic Review of Teacher-Child Interactions With Multilingual Young Children*. 89, (4), s. 536-568. https://www.researchgate.net/publication/345427632_A_Systematic_Review_of_Teacher-Child_Interactions_With_Multilingual_Young_Children

Lindö, R. (2009). *Det tidiga språkbadet*. Studentlitteratur.

Lundgren, U. Säljö, R. & Liberg, C. (Red.). (2020). *Lärande, skola, bildning*. (5 uppl.). Natur & Kultur.

Ljunggren, Å. (2013). *Erbjudanden till kommunikation i en flerspråkig förskola: fria och riktade handlingsområden* . Malmö högskola. https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404568/FULLTEXT01.pd

Nasiopoulou, P., Mellgren, E., Sheridan, S. & Williams, P. (2023). Conditions for Children's Language and Literacy Learning in Swedish Preschools: Exploring Quality Variations with ECERS-3. *Early Childhood Education Journal*, 51(7), 1305–1316. https://doi.org/10.1007/s10643-022-01377-4

Palla, L. & Vallberg Roth, A-C. (2018). Characteristics of preschool teaching in language, communication and multilingualism: Expressions from ten swedish municipalities. *Problems of education in the 21st century*. *76*, (2), 189–213. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1420130.pdf

Persson, A. (2016). Datainsamlingsmetod. I A. Persson (Red.), *Frågor och svar - om frågekonstruktion i enkäter- och intervjuundersökningar* (s. 203–159). Statistiska centralbyrån. https://www.scb.se/contentassets/c6dd18d66ab240e89d674ce728e4145f/ov9999_2016a01_br_x08br1601.pdf

SFS 2010:800. *Skollagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/#K8

SFS 2018:1197. *Lag om Förenta nationernas konvention om barns rättigheter*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181197-om-forenta-nationernas-konvention_sfs-2018-1197/

Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. (Malmö Studies in Educational Sciences Licentiate Dissertation Series 2011:16).

[Licentitetsavhandling, Malmö Högskola, Fakultet för lärande och samhälle]. https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404567/FULLTEXT01.pdf

Skolverket. (2025). *Läroplanen för förskolan: Lpfö18*. (rev. uppl.). https://www.skolverket.se/getFile?file=13295

Svensson, A-K. (2012). Med alla barn i fokus: om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling. *Paideia,* (4), 29–37.

Säljö, R. (2020). Den lärande människan-teoretiska traditioner. I U. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning*. (s. 225–284). Natur & Kultur.

Temiz, Z. (2022). Challenges and coping strategies for preschool teachers with children who cannot speak a majority language. *International journal of early years education, 30*(2), 276–289. https://web-p-ebscohost-com.ep.bib.mdh.se/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=23&sid=b833ee16-8da8-4c9c-90cb-9c22e94f9bb2%40redis

Tivenius, O. (2024). *Tematiska analys*. Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1

Missivbrev/Samtycke

Hej!

Vi heter Emilia Enstedt och Jennifer Xuyang Yan och ska genomföra ett självständigt arbete vid Mälardalens Universitet. Ämnet vi har valt är flerspråkighet.

Syftet med studien är att undersöka hur pedagoger arbetar för att stötta flerspråkiga språkutveckling i svenska språket, samt att belysa på vilket sätt dessa barn deltar i leken och kommunikationen med andra. Studien syftar till att skapa en djupare förståelse för båda pedagogernas didaktiska strategierna och de språkliga och sociala processer som sker i vardagliga situationer i förskolan.

För att kunna fördjupa oss i ämnet, har vi för avsikt att genomföra anonyma intervjua av förskollärare och barnskötare.

Det kommer att finnas möjlighet att läsa den färdiga uppsatsen när den är klar i databasen Diva.

Om du som tillfrågad förskollärare eller barnskötare vill delta i intervjuerna vill vi även informera om att vi tar hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Vilket innebär att du deltar frivilligt och kan avbryta ditt deltagande när som helst under studien, utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser. Deltagandet och materialet kommer att behandlas konfidentiellt kommer endast att vara tillgängligt för oss och vår handledare under den tid vi genomför studien.

Information om personuppgiftsbehandling Enligt GDPR har du/ni rätt att kostnadsfritt ta del av de uppgifter om dig som hanteras i projektet, och vid behov få eventuella fel rättade. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta Emilia Enstedt och Jennifer Xuyang Yan, se kontaktuppgifter nedan. Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter är samtycke. Du/ni kan också begära att uppgifterna om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Om du/ni är missnöjda med hur personuppgifterna behandlas har du/ni rätt att lämna in klagomål till integritetsskydds myndigheten. Personuppgiftsansvarig är Mälardalens Universitet.

Studien kommer att samla in, dokumentera och samla in personuppgifterna genom ljudinspelningar. För att säkerställa korrekt lagring och användning av uppgifterna kommer informationen att skyddas så att obehöriga inte kan ta dela av dem. Data

förvaras på lösenordskyddade datorer. Personuppgifterna kommer att kodas (pseudonymiseras), vilket innebär att de inte kan kopplas direkt till dig som person. Efter avslutat projekt kommer personuppgifterna att raderas. Undersökningen kommer vi att presentera i form av en uppsats vid Mälardalens universitet och slutversionen läggs ut på databasen DIVA. Materialet kommer att förstöras efter att uppsatsen är klar.

Jag ger mitt samtycke till att delta i studien.

--- ---

Namn Namnförtydligande

Vi frågor och funderingar kontakta mig eller min handledare för mer information.

Student: Emilia Enstedt Mail: [redacted]

Student: Jennifer Xuyang Yan Mail[redacted]

Handledare: Hans Öberg Mail: [redacted]

Med vänliga hälsningar

Emilia Enstedt och Jennifer Xuyang Yan

Bilaga 2

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor: utbildning, arbetstid, erfarenheter

Hur arbetar du för att stötta flerspråkiga barns utveckling i det svenska språket?

Vilka metoder eller verktyg upplever du som mest effektiva?

Hur använder barnen sitt modersmål på förskolan och hur synliggör detta?

Hur arbetar ni för att bygga en bra relation till vårdnadshavare som är flerspråkiga?

Vilka utmaningar upplever du i arbetet med språkutvecklingen hos flerspråkiga barn, för den svenska och modersmålets utveckling?

Vilka inställningar har du arbetat med flerspråkighet?